

Kirkollishallituksen istunto 6.6.2025

Pöytäkirja nro 4/2025

Aika: 6.6.2025 klo 12.25 – 14.26
Paikka: Ortodoksisen seminaarin tilat, Torikatu 41, Joensuu
Läsnä: Arkkipiispa **Elia** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, piispa **Sergei**,
rovasti **Mikko Sidoroff**, **Elina Palola**, **Jefim Brodkin**, **Peter Saramo**

Esittelijät: Palvelukeskuksen johtaja **Jari Rönkkö**, palvelukeskuksen lakimies **Jouni Heino**.

Sihteeri: Jouni Heino

Poissa: Ritva Bly, Tanja Leskinen

§ 53

Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen, minkä jälkeen pidettiin alkuhartaus.

Puheenjohtaja

§ 54

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Esitys:
Kokous todetaan laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Puheenjohtaja**§ 55****Pöytäkirjan tarkastajat****Esitys:**

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan valittavaksi Piispa Sergei ja Elina Palola.

Muutettu esitys:

Koska piispa Sergeillä ei ole äänioikeutta kokouksessa, toiseksi pöytäkirjantarkastajaksi ehdotetaan valittavaksi rovasti Mikko Sidoroff.

Päätös:

Muutetun esityksen mukaan.

Puheenjohtaja**§ 56****Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen****Taustaa:**

Kirkollishallituksen jäsenille oli lähetetty esityslista 4/2025 liitteineen 28.5.2025.

Esitys:

Kokousaineistoon lisätään pöydälle jaetut kooste eläkkeelle jääneen arkkipiispa Leon kertomista, kirkollishallituksen päätöksiin perustuvista henkilöarkistojensa selvittämisen olosuhteista sekä ote työsuojelutoimikunnan kokouksen 20.5.2025 pöytäkirjasta. Lisäksi tiedoksi merkittäviin asioihin lisätään kohdaksi i palvelukeskuksen johtajan puheenvuoro.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 57

Valamon opiston yhteistoimintasopimuksen tarkastelu vuodelta 2024

Yleisiä huomioita vuodesta 2024

Poikkeuksellisen vuoden 2023 jälkeen (lomautukset ja niistä johtuvat kurssien perumiset) opiston toimintavuosi noudatteli tuttua rytmiä niin, että kurssitoiminta alkoi heti tammi-kuussa. Majoitusrakenuksessa alkuvuodesta toteutettu putkiremontti aiheutti ylimääräisiä järjestelyjä. Suunnitelmaan nähden kurseista toteutui 85 prosenttia. Suunnitelmaan verrattuna suoritteita eli opiskelijaviikkoja kertyi 78 prosenttia mikä on suurin luku sitten vuoden 2017.

Keskeiset tavoitteet

1. Valamon opisto toteuttaa aikuiskasvatuksen tehtävää kirkossa

Vuonna 2023 Valamon opisto järjesti 126 kurssia, mikä oli 85 % suunnitellusta määrästä. Opiskelijoita oli yhteensä 1688. Opiskelijaviikkoja kertyi suunnitelmaan verrattuna 78 prosenttia, mikä on suurin luku sitten vuoden 2017. Kurssien melko korkea hinta sekä Valamon matkustamisen kustannukset ovat usein este osallistumiselle. Opistossa on kymmenen vapaaoppilaspaikkaa, jota anotaan vapaamuotoisella hakemuksella. Vapaaoppilaspaikoihin kohdentuu kirkon tukea ja kaikki vapaaoppilaspaikat täyttyvät nopeasti.

Vakiintuneen kurssitoiminnan ohella mainittakoon Pienet pyhiinvaeltajat kurssi, joka täyttyi niin nopeasti, että niitä toteutettiin kaksi. Osallistujamäärä kahdella kurssilla oli 64 lasta ja 47 aikuista. Kurssi toteutettiin yhteistyössä ONL:n kanssa ja kurssin osallistujamaksuun kohdennettiin kirkon tukea. Seurakunnan seniorit kurssiin osallistui 44 henkilöä. Kirkko tuki myös tätä kurssia. Suomen- ja venäjänkielisten kurssien lisäksi toteutettiin myös ruotsinkielin ortodoksisuus tutuksi kurssi, jolle osallistui 15 kurssilaista.

Kirkon tukemia kursseja oli yhteensä 30 eli 94 prosenttia suunnitelmaan verrattuna.

Vaikuttavuutta arvioidaan kurssipalautteella ja keskusteluilla kurssien päättyessä. Palaute on pääsääntöisesti myönteinen. Kurssilaiset ovat saaneet ortodoksisuudesta opintojen lisäksi kiinnostavia oivalluksia yksityisen elämän tueksi. Opettajat saavat myös kiitosta.

2. Valamon opisto on suomalainen ikoniakatemia

Vuonna 2024 suunniteltiin 46 ikonimaalauskurssia, joista toteutui 40 eli 87 prosenttia.

Kursseja järjestetään eri tasoille maalareille alkeista mestaritasolle. Mestaritason kursseja ei voitu järjestää, koska venäläinen Natalia Aldoshina ei päässyt paikalle Venäjältä matkustamisen hankaluuden vuoksi. Vuonna 2024 saatiin opettajaksi kreikkalaisen maailman merkittävimpiin ikonimaalareihin kuuluva pappismunkki Luukas Ksenofontoslainen Athosvuorelta. Kurssille mahtui 15 maalaria hakemusten perusteella. Kurssiin kohdennettiin kirkon tukea niin, että myös tulkin kustannukset pystyttiin kattamaan. Nuoria, alle 35-vuotiaita maalareita tavoitettiin erikoisalennuksen (kirkon tuki) avulla. Kesän alkeiskurssilaisista oli 42 prosenttia alle 35-vuotiaita.

3. Kirkon kasvatuksellisen tehtävän toteuttaminen

Yhteistoimintasopimuksessa on tavoitteena, että opisto huomioi kurssitoiminnan suunnittelussa myös uusille suomalaisille suunnatut sisällöt. Vuonna 2024 venäjänkielisiä ortodoksisuus tutuksi kurseja järjestettiin kolme, näiden lisäksi yksi perhetapahtuma ja venäjänkielisten aktiivitoimijoiden tapahtuma. Pohjois-Suomen seurakunnan venäjänkielisille toteutettiin yksi heille räätälöity kurssi. Nämä kokosivat yhteensä 158 osallistujaa.

Opisto järjesti yhden kurssin Ukrainasta sotaa paenneille, Helsingin, Turun ja Vaasan seurakuntien alueelta. Kurssi oli osallistujille maksuton, ja siihen osallistui 120 henkilöä. Tämä toteutettiin Filantropian hallinnoiman hankkeen kanssa. Yhteistyötä jatketaan vuonna 2025, jonka jälkeen arvioidaan, millaiselle koulutukselle on tarvetta jatkossa.

Opiston kohdentamia kurseja seurakunnille ovat ponomarit- ja kellonsoittajat-kurssi, esi-neistöstä huolehtimiseen liittyvä kurssi, kuorokurssi laulajille, liturgiikkakurssi oto-papeille ja diakoneille, suuren paaston maallikkopalveluskurssi ja sijaiskanttoreiden kurssikokonaisuus. Näihin osallistui yhteensä 94 henkilöä. ONL:n kanssa yhteistyössä toteutetulle nuorisotyöpäiville tuli 13 osallistujaa.

Tärkeitä kohderyhmiä ovat myös nuoren polven karjalaiset ja koltat. Karjalaisuuteen liittyviä kurseja toteutettiin kaksi. Kolttakulttuurinkurssi on ohjelmistossa vuonna 2025.

Kirkon johtavan konservaattorin palkkaukseen liittyvä kirkon avustus on erillinen opiston muuhun toiminta-avustukseen nähden ja se kohdennetaan johtavan konservaattorin tehtävää hoitavan ikonimaalausopettajan palkkakuluihin. Hän käyttää 50 prosenttia vuotuisesta työajastaan seurakuntien tarkastuksiin liittyvissä asiantuntijatehtävissä. Lisäksi hän antaa lausunnot kirkon konservointiavustuksiin ja toimii asiantuntijana kulttuuriperintöön liittyvissä kysymyksissä. Konservaattori laatii työstään vuosittain raportin kirkolliskokoukselle.

Avustusten kohdentaminen

Avustusten kohdentuminen on toteutunut edellä esitetyn mukaisesti eli ortodoksisuuteen ja kirkon elämään liittyvien kurssien alennetuissa hinnoissa. Alle 35-vuotiaiden ikonimaalareitten kurssimaksuissa on 40 prosentin alennus. Venäjänkielisten ortodoksisuus tutuksi kurssien hintoja on alennettu ja Ukrainan pakolaisten kurssit toteutettiin täysin kirkon tuella. Lisäksi opisto tarjosi kymmenen vapaaoppilaspaikkaa vähävaraisille. Avustus kohdistui yhteensä 718 henkilön kurssimaksuihin.

Tulevaisuuden mahdollisuudet

Tulevaisuudessa mahdollisuuksia ovat tekoälyn hyödyntäminen datan tuottamisessa ja yhteistyö kirkon omien opintojen toteuttamisessa. Opiston puitteissa voi toteutua esimerkiksi kirkon työelämäopintoihin kuuluva mentorikoulutus papeille ja kanttoreille. Ikonimaalauksen ja ortodoksisuuden vetovoimaan uskotaan jatkossakin, ja siihen tarvitaan Valamon opiston kaltaista aitoa kohtaamisen tilaa.

Esitys:

Valamon opiston antama raportti hyväksytään. **Liitteet 57 a-d.**

Päätös:

Esityksen mukaan.

Perustelut:

Valamon opisto on toiminut sopimuksen mukaisesti. Toiminta on linjassa kirkon strategian kanssa. Kirjallinen materiaali on laadittu asiallisesti. Opistossa seurataan viikoittain kurssien toteutumista, palautetta ja peruuntumisten syitä. Opisto kykenee reagoimaan rakentavasti saatuun palautteeseen ja toimii aktiivisesti uusien, kiinnostavien kurssien kehittämisessä ja toteuttamisessa. Kirkon avustus on suunnattu sopimuksen mukaisesti. Lisäksi opisto tekee yhteistyötä mm. johtavan konservaattorin työn kehittämisessä kirkon palvelukeskuksen kanssa sekä kirkon työelämäopintojen kokonaisuuden rakentamisessa.

Palvelukeskuksen johtajan esittely**§ 58****Kirkon ja Ortodoksisten Nuorten Liitto (ONL) ry:n yhteistyösopimuksen tilannekatsaus vuodelta 2024**

Tilannekatsaus vuodelta 2024 pidettiin Teamsin-välityksellä 20.5.2025. Tilannekatsaukseen osallistuivat toiminnanjohtaja Maria Kauppila, järjestösihteeri Annakaisa Onatsu, järjestösihteeri Sanni Miikkola ja vs. kasvatus- ja koulutuspäällikkö Sirpa Okulov. Keskustelu käytiin etukäteen lähetetyn kysymysmateriaalin pohjalta.

Yleistä:

Vuoden 2024 erityinen ilonaihe oli se, että liiton someviestintä tavoitti yhä enemmän ihmisiä. Nuorten innostus podcastien tekoon oli ilahduttavaa. Perinteiset leirit onnistuivat hyvin ja ekumeeninen yhteistyö lisääntyi. Onnistumista on myös se, että vaikka kaikki kolmesta toimiston työntekijästä teki lyhennettyä työaikaa tutkimusvapaiden vuoksi, asetetut tavoitteet pystyttiin pääosin toteuttamaan. Ukrainalaislähtöisille nuorille suunnattu ryhmäohjaajien koulutus jäi toteuttamatta. Vaikka Filantropian selvityksessä tarvetta koulutukseen oli noussut esiin, halukkaita ei ilmoittautunut.

ONL on sitoutunut yhdessä Suomen ortodoksisen kirkon kanssa toteuttamaan sovitut toiminnot. Järjestön toimintaa valvoo ja ohjaa johtokunta, johon kuuluvat seuraavat jäsenet 16.3.2024 alkaen: Antti Potkonen (pj.), Irene (Leena) Fofonoff, Aleksandra Heikkinen, Mikael Honkaselkä, Larissa Qvintus-Petsalo, Maiju Federley ja Vilhelm Vähäsilta.

Työntekijät

Liiton toiminnanjohtajana toimii KM Maria Kauppila. Lisäksi on liitossa kaksi järjestösihteeriä: FM Annakaisa Onatsu ja TTT Ari Koponen (50 % työajalla). ONL työllisti 52 osa-aikaista ja määräaikaista työntekijää liittyen leireihin, tapahtumiin, koulutuksiin ja julkaisutoimintaan. Liiton toimintaan osallistui myös parikymmentä vapaaehtoista.

Talous

Liiton kokonaistulot olivat noin 321 500 €, joista noin 45 % tuli Suomen ortodoksiselta kirkolta. Muita tärkeitä tulonlähteitä olivat Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustus 47 t € ja Sivistysopintokeskuksen tuntituet liiton opintotoimintaan (39 t €, josta lähes 28 t € oli liiton yhteisöjäsenten saamaa tukea). Lisäksi liitto sai noin 30 t € Suomen ortodoksiselta kirkolta erillisenä avustuksena Tuohustuli-verkkolehden ja printtiliitteen tuottamiseen. Muita tuloja tuli osallistumismaksuista, tuotteiden myynnistä sekä sijoitusasunnon vuokratuotosta. Yhteisöjäsenet maksoivat 100–600 €/ jäsenyys. Liiton talous oli kertomusvuonna vakaa. Tilinpäätös oli 4 080 ylijäämäinen.

Toiminta

Liitolla oli 16 erilaista päävastuullisesti ja yhdeksän (9) osatoimijana toteutettua leiriä, tapahtumaa ja koulutusta, joista osa verkkokoulutuksina, joista merkittävimpiä olivat seuraavat: Leirinohjaajien peruskurssi Tampereella ja leirinjohtajienkoulutus Turussa, lasten ja varhaisnuorten leiri Rautalammilla, kristinoppileiri ja nuorisotyöpäivät Valamossa.

Lasten ja nuorten osallisuudesta tehty kyselytutkimus tuotti tietoa toiminnan tueksi. Saatujen vastausten määrä oli myönteinen asia ja ortodoksisuuteen liitettävien mielikuvien tasolla suurin osa vastaajista piti uskontoaan myönteisenä asiana. Mielikuvissa ortodoksisuus liitettiin rauhaan ja hyväksyntään, ja osallistuminen toimintaan koettiin useimmiten turvalliseksi.

Toisaalta yhdenvertaisuusosion vastaukset kertoivat, että pieni mutta huomionarvoinen joukko vastaajista (kaikkien vastaajaryhmien keskiarvo 9 %) raportoiti havainnoineensa tai kokeneensa ennakoluuloja tai syrjintää.

Uskonnonopetuksen valtakunnallinen stipendiraati oli ONL ry:n ja Suomen ortodoksisten opettajien liiton yhteinen ja hakemuksia tuli runsaasti ja pieni rahastipendi voitiin myöntää 25 oppilaalle.

Viestintä ja julkaisut

Nuorison viestintä on monikanavaista. Suurimmat määrälliset luvut viestinnässä on sosiaalisessa mediassa. Instagram sai lähes neljännesmiljoona katselukertaa vuonna 2024. Liitolla oli koko vuoden säännöllisiä päivityksiä tekevä, osa-aikainen nuori, sosiaalisen median sisällöntuottajana, muutamien satunnaisten sisällöntuottajien ohella.

Tuohustuli-liite jaettiin Aamun Koiton mukana 40 000 talouteen. Lisäksi ilmestyi jatkuvasti päivittyvä Tuohustuli-verkkolehti. Nuorten toivoman Ortopodi-podcastin ensimmäiset jaksot julkaistiin vuoden loppupuolella.

Liitto tuotti uutuustuotteena Ortodoksista elämää-värityskirjan, osana Pyhä melu-tuotesarjaa. Lisäksi teetettiin julistekalenteri vuodelle 2025 sekä uusittu pahvinen Meidän kirkossa-katselukirja.

Jäsenistö

Vuonna 2023 Ortodoksisten nuorten liiton (ONL) jäsenistö koostui sekä yhteisöjäsenistä että suorista henkilöjäsenistä. Yhteisöjäseniä oli 11, joihin kuului ortodoksisen kirkon seurakunnat ja Puriemen ystävät ry. Yhteisöjäsenten kokonaisjäsenmäärä oli 55 607 henkilöä, joista 0–29-vuotiaita oli 16 922 henkilöä. Lisäksi liitolla oli 688 suoraa henkilöjäsentä. Em. lisäksi yhteistyökumppaneita olivat Suomen ortodoksinen kirkko, kaikki ortodoksiset seurakunnat, Filantropia, Valamon opisto, PSHV, SOOLi ry, Puriemen Ystävät ry ja Suomen Ekumeenisen Neuvoston nuorisajaosto.

Toiminnan vaikuttavuus

Leirinohjaajien peruskurssi tavoitti 51 osallistujaa, Valamon kristinoppileirillä oli 30 osallistujaa ja päätösliturgiassa noin 200 henkeä, lastenleirillä 25, kaikkiaan tapahtumatoiminnassa oli mukana n. 1120 henkeä. (Tarkemmat tiedot taulukossa, **liitteessä 58a**)

ONL:n viestintäkanavien tavoitavuus

Instagram 243000 käyntikertaa, Tik Tok 185000, Facebook 117500, YouTube 65000, onl.fi-verkkosivusto 19000, Tuohustuli-verkkosivusto 6500 kertaa.

Kattavin yksittäinen julkaisu oli ”Tykkäätkö sä käydä kirkossa”-kela. Tik Tokin katsotuin yksittäinen julkaisu kertoi uuden arkkipiispan valinnasta ja sitä katsottiin noin 19 000 kertaa.

Vuonna 2024 lähes kaikki liiton tapahtumapalaute kerättiin uudehkolla, valtakunnallisella Järjestin-nimisellä alustalla. Liitto sai tietoa esimerkiksi siitä, että tapahtumiin osallistuneet kokivat, että tapahtuma vahvisti ortodoksista identiteettiä ja yhteenkuuluvuutta, saaneensa tapahtumassa oppia lisää ortodoksisuudesta (esim. lastenleiri, kristinoppileiri) tai että koulutus oli vaikuttanut esimerkiksi työn tekemiseen/ ammatilliseen osaamiseen myönteisesti (leirinohjaajakurssi, leirinjohtajakoulutus, nuorisotyöpäivät).

ONL ry teki koko vuoden tiivistä yhteistyötä kirkon kasvatuksen ja koulutuksen päällikön kanssa ja on mukana mm. kirkon omien opintojen sisällöntuottamisessa. Myös kirkon viestinnän kanssa oli sujuvaa yhteistyötä.

ONL ry:n rooli lapsiin ja nuoriin liittyvän ajantasaisen tiedon ja lainsäädännön välittämisessä ja esimerkiksi seurakuntien nuorisotyötä tekevien neuvonnassa on aktiivinen.

Esitys:

Kirkollishallitus hyväksyy ONL:n yhteistoiminnan raportin. **Liitteet 58 a-g.**

Muutettu esitys:

Kirkollishallitus hyväksyy ONL:n yhteistoiminnan raportin, mutta huomiolla, että kirkollishallitus pyytää palvelukeskusta valmistelevaan seuraavalle sopimuskaudelle uuden konkreettisemmän sopimuksen. **Liitteet 58 a-g.**

Päätös:

Muutetun esityksen mukaan.

Perustelut:

ONL on toiminut sopimuksen mukaisesti. Toimitettu materiaali antoi hyvän kuvan toiminnan järjestämisestä ja seurannasta sopimusjakson aikana. Liiton koulutustoimintaa on mitattu laadullisesti kyselylomakkeiden avulla. ONL ry seuraa sopimuskauden tapahtumien ja tavoitteiden toteutumista seurantatyökalulla. Liiton talous on ollut tasapainoinen ja menorakennetta sopeutettiin tulojen mukaiseksi. Erityisesti sosiaalisen median kautta liitto tavoittaa runsaasti ortodoksia lapsia, nuoria ja perheitä.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 59

Kirkon ja Filantropia ry:n yhteistyösopimuksen tilannekatsaus 2024

Tilannekatsaus koskee vuoden 2024 toimintaa. Katsaus pidettiin 13.5.2025 Kuopiossa. Mukana olivat Filantropia ry:n toiminnanjohtaja Riina Nguyen, projektipäällikkö Minna Rasku, järjestötyöntekijä Milja Sarlin, ja vs. kasvatus- ja koulutuspäällikkö Sirpa Okulov. Keskustelu käytiin ennalta lähetetyn kysymysmateriaalin pohjalta.

Yleistä

Filantropia on Suomen ortodoksisen kirkon kansainvälistä diakoniaa ja lähetystyötä tekevä valtakunnallinen kansalaisjärjestö. Suomen ortodoksinen kirkko tuki Filantropiaa 150 000 eurolla vuonna 2024. Tämän lisäksi kirkko osoitti vuosille 2024–2027 hankemuotoisen määrärahan 130 000 euroa vuodessa kotimaassa tehtävään työhön ukrainalaisten pakolaisten parissa. Suomen ulkoministeriö tuki Filantropian kehitysyhteistyöhankkeita

vuonna 2024 yhteensä 334 573 eurolla Etiopiassa ja Syyriassa. Muu toimintarahoitusta kertyi lahjoituksista, ortodoksisten seurakuntien avustuksista ja muista tuloista. Vuoden 2024 tulot olivat 759 180 euroa, kulut 765 040 euroa. Tulos oli 5 860 alijäämäinen.

Filantropialla on ollut Suomen ortodoksisen kirkon kanssa yhteistyösopimus vuosina 2011–2013, 2014–2018 ja 2019–2021 ja neljäs sopimuskausi 2022–24 hyväksyttiin loppuvuodesta 2021. Suomen ortodoksinen kirkko solmi Filantropian ry:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan yhteistyösopimuksen vuodesta 2025 eteenpäin. Tämä mahdollistaa paremmin pitkäjänteisen työn ja vahvistaa järjestön statusta muiden rahoittajien silmissä. Ukraina-hankkeen yhteistyösopimus laadittiin keväällä 2024 palvelukeskuksen johtajan kanssa.

Vuonna 2024 Filantropiassa oli kolme kokoaikaista työntekijää ja yksi osa-aikainen projektityöntekijä Ukraina-hankkeessa, mikä oli nopeasti kasvaneeseen työmäärään nähden vielä liian pieni resurssi.

Filantropian toimintaa linjaa hallitus, joka on myös ensisijainen toiminnan valvoja. Hallitus 2024: Ilona Lehmus (pj.), Andrei Verikov (vara pj.), Artturi Hirvonen, Anna-Maija Keurulainen, Jaana Pössi ja Maria Takala-Roszczenko. Sihteerinä toimii toiminnanjohtaja Riina Nguyen.

Yhteistyösopimuksessa mainittujen tavoitteiden toteutuminen sopimuskaudella ja erityisesti 2024:

Ortodoksisen kirkon diakonia- ja lähetystyön toteutuminen Itä-Afrikassa:

(Yhteistyösopimuksen kohta 1. Ortodoksisen kirkon diakonia- ja lähetystyötä Filantropian kumppanimaissa Itä-Afrikassa on tuettu omavaraisuuden ja pitkäjänteisen suunnittelun suuntaan yhteistyössä paikallisten kirkollisten toimijoiden kanssa.)

Kenia: Filantropia tuki on keskittynyt Kenian läntisiin hiippakuntiin. Järjestön tavoitteena on tukea omavaraisuuteen tähtääviä hankkeita, jotta riippuvuus ulkopuolisesta rahoituksesta ei olisi niin suurta.

Sekava tilanne Moskovan patriarkaatin laajentumispyrkimysten vuoksi jatkuu Keniassa. Papistoa on houkuteltu vaihtamaan patriarkaattia taloudellisella hyötymisellä. Lähtijöiden mukana on siirtynyt kokonaisia seurakuntia. Kaikki lupaukset eivät ole kuitenkaan toteutuneet, joten osa lähteneistä on palaamassa takaisin Aleksandrian patriarkaatin alaisuuteen. Tilanne jatkuu edelleen hyvin ongelmallisena ja sekavana.

Filantropia jatkaa **Triherousan nunnaluostarin** tukemista. Nunnien tekemä diakoniatyö alueella on merkittävää. Luostarin jakama swahilinkielinen Jumalansynnyttäjän akatistosvihko on yleisesti käytössä ympäröivässä seurakunnassa. **Kisumun**

hiippakunnassa Piispa Markos jakaa myös akatistosvihkoa, josta on otettu jo kolmas painos. Kisumun hiippakunnan mehiläistarhan tukeminen on esimerkki omavaraisuuden vahvistamisesta.

Yhteistyöhön soveltuva hanke on ollut **pyhän Marinan klinikan** tukeminen Nandin vuoristossa **Eldoretin ja Pohjois-Kenian hiippakunnassa**. Kyläläiset eivät kuitenkaan olleet halukkaita maksamaan kirkon yhteydessä toimivan klinikan palveluista, sillä he olivat tottuneet saamaan kirkon palvelut ilmaiseksi. Siksi klinikka siirrettiin Eldoretin kaupunkiin lähelle uutta hiippakuntakeskusta.

Filantropia on tukenut rovasti **Evangelos Thianin** väitöskirjatyötä, joka esiteltiin toukokuussa 2024 Itä-Suomen yliopistossa. Seminaarin kirkossa toimitettiin kiitosrukouspalvelus. Filantropia järjesti stipendiaattinsa väitöstilaisuuden jälkeen karonkan ravintola Kreetassa.

Tammikuussa jatkettiin Ikonisilta-hanketta. Aikaisempien kurssien pisimmälle ehtineitä opiskelijoita kutsuttiin maalaamaan **pyhän Mooseksen veljestön** luostarin kirkkoon juhlaikoneja. Hankkeen tavoitteena on kenialaisen ikoninmaalausperinteen tukeminen.

Kenian toimintokulut olivat 59 130 euroa, seurantamatkakulut 9 725, työntekijäkulut sivukuluineen 36 439 euroa sekä vuokra ja muut kulut 3 689 euroa.

Kehitysyhteistyö ja avustustyö (*Yhteistyösopimuksen tavoite 2. Globaalin ja paikallisen lähimmäis- ja luomakuntavastuun kantamista sekä ihmisoikeuskysymysten ja kestävä kehityksen tavoitteiden käsittelyä on edistetty ortodoksisen kirkon piirissä Suomessa ja Filantropian kumppanien kanssa.*)

Filantropialla oli toimintavuonna 2024 kolme Suomen ulkoministeriön pääosin rahoittamaa kehitysyhteistyöhanketta. Syyriassa jatkettiin neljättä vuotta hanketta, joka tukee seksuaalista ja muuta väkivaltaa kokeneita nuoria äitejä Damaskoksessa psykososiaalisten menetelmien, terveyspalvelujen, ammatillisen koulutuksen ja ammatin harjoittamisessa tarvittavien työvälineiden avulla. Paikallisena kumppanina hankkeessa on Antiokian ortodoksinen patriarkaatti.

Etiopian Amharan alueella jatkettiin hanketyötä yhteistyössä IOCC Ethiopian kanssa. Kahden hankkeiden kustannuksista ulkoministeriö kattoi 85 % ja Filantropia 15 %. Keväällä 2024 Filantropia haki rahoitusta kahteen uuteen kehitysyhteistyöhankkeeseen. Sekä Syyriassa että Etiopiassa toteutettaviin nelivuotisiin hankkeisiin saatiin haettu rahoitus vuoteen 2028 saakka.

Viestintä- ja globaalikasvatus

Filantropia valmisti 2024 aikana seuraavan strategiakauden (2025-) tavoitteet, joissa on otettu huomioon dekolonisaatio kirkollisessa työssä. Filantropia on aktiivisesti mukana

ekumeenisessa yhteistyössä kotimaassa Suomen Ekumeenisen Neuvoston ja kansainvälisesti Kirkkojen Maailmanneuvoston Maailmanlähetyksen ja evankelioinnin komission työskentelyn kautta.

Vuonna 2023 alkanut Helsingin Diakonissalaitoksen ja Filantropian Partnering for Change -hanke (Parc) jatkui vuoden 2024 loppuun asti. Hankkeen päätavoitteena oli monimuotoistaa suomalaisten käsitystä Saharan eteläpuoleisesta Afrikasta.

Avustustyö

Filantropia käynnisti keväällä 2022 kriisiapukeräyksen Venäjän hyökättyä Ukrainaan ja keräystä jatkettiin toimintavuonna sodan pitkittymisen vuoksi. Vuoden 2024 loppuun mennessä Ukrainan auttamiseksi on lahjoitettu yhteensä yli 222 000 euroa, josta 135 000 euroa vuoden 2022 aikana. Tukea on välitetty avustuspyyntöjen perusteella 211 060 euroa. Vuonna 2024 tukea välitettiin 37 000 euroa Kiovaan ja Sumyyn.

Suomessa toteutetut tapahtumat ja viestintä

(Yhteistyösopimuksen tavoite 3. Osaaminen ja asiantuntijuus kirkon diakonia- ja lähetystyössä on kasvanut Suomen ortodoksisen kirkon ja seurakuntien piirissä toimivilla työntekijöillä ja vapaaehtoisilla.

Paikallispiirien toiminta jatkui vuonna 2024. Pohjois-Suomen seurakunnan alueella alkaneiden paikallispiirien toiminta on laajentunut koko Suomea kattavaksi kirkolliseksi työksi. Paikallispiirejä on viitisentoista eri puolilla maata Sevettijärveltä Kotkaan, Ilomantsista Porvooseen. Syyskuussa 2024 Filantropian hallituksen strategiakokouksen yhteydessä Lintulan luostarissa paikallispiirit aloittivat igumenia Ksenian siunauksella yhteistyön luostarin kanssa.

Kirkon tuella toteutettava Yhdessä kirkossa -hanke edisti Ukrainasta sotaa paenneiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja Suomen ortodoksisen kirkon paikallisyhteisöihin. Hanke toimii verkostomaisesti yli seurakunta- ja hiippakuntarajojen ja rohkaisee tunnistamaan ja jakamaan paikallista osaamista koko pienen kirkon käyttöön. Evankelis-luterilainen kirkko päätti joulukuussa 2024 osoittaa hankkeelle 50 000 euron tuen.

Maailma kylässä -festivaali järjestettiin 25.–26.5. Helsingissä. Filantropia oli monien järjestöjen tavoin mukana Mahdollisuuksien torilla omalla esittelypisteellään.

Kesällä 2024 Filantropia sai kutsun kertoa toiminnastaan Helsingin ortodoksisen seurakunnan kristinoppileirillä osana leirin opetusta. Vierailu sopi leirin opetukseen niin hyvin, että seurakunnan kasvatustoimen kanssa sovittiin, että Filantropian vierailuista tulee vastaisuudessa osa kristinoppileirien ohjelmaa.

Filantropia, Valamon opisto, Itä-Suomen yliopisto, ONL ja kirkon tiedotus jatkoivat syksyllä 2025 pidettävän naisseminaarin suunnittelua. Seminaarin johtoajatus on jakaa sukupolvien välistä kokemusta.

Filantropia viesti toiminnastaan kotisivuillaan osoitteessa www.filantropia.fi. Filantropialla on sosiaalisessa mediassa kolme tiliä, Facebookissa, Instagramissa ja Youtubessa. Facebookissa seuraajia oli 1730 ja Instagramissa 560. Facebookissa suurimman suosion vuonna 2024 saavuttivat kotimaan Ukraina-hankkeesta kertoneet julkaisut sekä Gimengwan kyläkoulun uudesta keittolasta kertonut julkaisu. Ukrainalaisille suunnatusta kyselystä kertonut julkaisu tavoitti Facebookissa yli 6 100 henkilöä, ukrainalaisten Valamon viikonlopusta kertonut julkaisu noin 4 200 henkilöä ja Gimengwan kyläkoulun keittolan avauksesta 3 500 henkilöä. Facebook julkaisujen kattavuus nousi edellisestä vuodesta reilut 30 %. Instagram-julkaisujen kattavuus kasvoi edellisestä vuodesta peräti 130 %.

Filantropian työn vaikuttavuus vuosina 2019–2024

Luostarien kehittyminen ja vahvistuminen Keniassa niiden perustamisesta asti on ollut mahdollista Filantropian tuella. Erityisesti Triherousan nunnaluostarin lähetys- ja diakoniatyön kautta on vahvistettu paikallista ortodoksisuutta huomattavasti.

Kenialaisen ikonimaalausperinteen syntyminen on käynnistynyt Filantropian Ikonisilta-hankkeen kautta. Ymmärrys ikoneista ja niiden merkityksestä elävänä perinteenä on kasvanut sekä ikoneiden maalaajien että niiden äärellä rukoilevien parissa.

Omavaraisuuden kehittäminen on parantanut Nyerin ja Kisumun hiippakuntien taloudellista tilannetta. Naisten toimeentulon parantaminen on kasvattanut ymmärrystä itsenäisestä toimijuudesta verrattuna perinteisiin riippuvuussuhteisiin ja koulutuksen tukeminen on lisännyt naisten ja tyttöjen mahdollisuuksia vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa ja toimeentuloonsa.

Filantropia on pitänyt esillä kirkon vastuuta lähimmäisten hyvinvoinnista ja luomakunnan varjelusta paikallisesti ja globaalisti. Tietoisuus kirkon ja seurakuntalaisten vastuusta on lisääntynyt.

Filantropia on ollut aktiivisesti ja rohkeasti heikommassa asemassa olevien puolella ja edistänyt vaikeidenkin teemojen (esim. pakolaisuus, vähemmistöt, seksuaalinen väkivalta, sota) avointa käsittelyä kirkossa.

Filantropia on edistänyt ortodoksien näkyvyyttä ekumeenisessa työssä kotimaassa ja kansainvälisesti, mikä on näkynyt uusina yhteistyömuotoina ja lisääntyneenä ortodoksien tasa-arvoisempana kohtaamisena ekumeenisissa yhteyksissä.

Tietoisuus ja ymmärrys Filantropian työstä kotimaassa ja maailmalla on kasvanut lukuisten kohtaamisten ja viestinnän kautta.

Ihmisten kokoaminen eri puolilta Suomea yhteisten asioiden äärelle jakamaan osaamista ja kokemuksia on vahvistanut ortodoksista kansainvälistä identiteettiä, lisännyt sitoutumista Filantropian työtä kannatteleviin arvoihin ja innostanut ihmisiä toimimaan omassa ympäristössään.

Esitys:

Filantropian antama raportti hyväksytään. **Liitteet 59 a-h.**

Päätös:

Esityksen mukaan.

Kirkollishallitus esittää Filantropia ry:lle kiitoksensa hyvästä työstä ja hyvästä raportoinnista.

Perustelut:

Filantropia on toiminut sopimuksen mukaisesti. Toiminta on linjassa kirkon strategian kanssa. Kirjallinen materiaali on laadittu erinomaisesti ja se on laaja. Pieni järjestö on voinut ketterästi vastata kriisialueiden tarpeisiin budjettinsa puitteissa. Järjestön hallinto- ja muut kulut ovat pienet, joten tuesta yli 80 prosenttia menee perille kohteisiin.

Filantropian pitkäjänteinen työ Itä-Afrikassa on realistista ja on tuonut näkyviä tuloksia. Luostarien kehittyminen on ollut mahdollista Filantropian tuen avulla. Kirkon avustus on ensiarvoisen tärkeä ja antaa mahdollisuuden pitkäjänteiseen työhön. Kirkon myöntämä tuki antaa paremman statuksen muille rahoittajille.

On myös tärkeää tunnistaa, että Filantropia ry. toimii usean patriarkaatin alueella edustaen myönteisesti koko Suomen ortodoksista kirkkoa. Etenkin Ukrainaan tehty hyökkäyssota aiheutti suuren ponnistuksen. Verkostomainen työ jatkuu edelleen koko Suomen alueella.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 60

Kirkolliskokouspäätös vuodelta 2023 liturgisten tekstien, jumalanpalvelus- ja toimituskirjojen sekä nuotti- ja äänitepankin tekemiseen liturgia.fi-sivustolle

Kirkolliskokous päätti vuonna 2023 16 000 euron määrärahan myöntämisestä liturgisten tekstien, jumalanpalvelus- ja toimituskirjojen sekä nuotti- ja äänitepankin tekemiselle kirkon ylläpitämälle liturgia.fi-sivustolle vuosien 2024–2027 ajalle. Itä-Suomen yliopiston

teologian osastolle myönnettiin puolestaan vuonna 2024 erillisenä rahoituksena 11 000 euron määräraha Riitta Bromanin rahastolta kirkkomusiikin oppimateriaalin valmistamiseen äänitepankin muodossa. Päätöksen mukaan äänitteet sijoitetaan käyttäjien saataville liturgia.fi-sivustolle.

Ortodoksisen seminaarin opetushenkilökunta on valmistellut Liturgia.fi-sivustoa tähän saakka osana toimenkuvaansa. Kirkolliskokouksen päätöksen jälkeen kirkkomusiikin opettaja Petri Nykänen, apulaisprofessori Maria Takala-Roszczenko ja kasvatus- ja koulutuspäällikkö Antti Räsänen aloittivat työskentelyn elokuussa 2024 yhdessä IT-asiantuntija Kai Markkolan kanssa. Vastaavan tiedottajan Maria Hattusen kanssa sovittiin liturgia.fi -sivun julkaisusta kirkon internet-sivuilla. Tähän mennessä myönnetystä määrärahasta on maksettu lähinnä IT-kuluja. Määrärahasta on käyttämättä yhteensä 11 570 euroa.

Esitys:

Liturgia.fi-sivuston hankkeen (2023–2027) kokonaishallinnointi siirretään Itä-Suomen yliopiston teologian osastolle, ortodoksisen teologian koulutusohjelman vastuulle. Kirkolliskokouksen myöntämästä määrärahasta jäljellä oleva osuus siirretään Itä-Suomen yliopistolle, jolloin se yhdessä Riitta Bromanin rahaston apurahan kanssa muodostaa yhden budjetin. Hankkeen valmistumisen jälkeen liturgia.fi-sivuston hallinnoinnista vastaa ortodoksinen seminaari.

Muutettu esitys:

Liturgia.fi-sivuston hankkeen (2023–2027) kokonaishallinnointi siirretään Itä-Suomen yliopiston teologian osastolle, ortodoksisen teologian koulutusohjelman vastuulle. Kirkolliskokouksen myöntämästä määrärahasta jäljellä oleva osuus siirretään Itä-Suomen yliopistolle, jolloin se yhdessä Riitta Bromanin rahaston apurahan kanssa muodostaa yhden budjetin. Hankkeen valmistumisen jälkeen liturgia.fi-sivuston hallinnoinnista vastaa ortodoksinen seminaari.

Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on kirkolliskokouksen 2023 päätöksen täytäntöönpano.

Päätös:

Muutetun esityksen mukaan.

Perustelut:

Ortodoksisen kirkon jumalanpalvelusaineiston digitaaliseen muotoon kokoaminen on erittäin laaja tehtävä ja edellyttää hankkeen kokonaisuuden tarkkaa suunnittelua ja aikataulun jatkuvaa seurantaa. Asiantuntijatyön aikatauluttaminen ja delegointi sekä teknisen toteuttamisen jalkauttaminen useammille toimijoille (tekstinkäsittely, nuotinnos, digitointi) edesauttavat hankkeen etenemistä. Itä-Suomen yliopiston teologian osasto tarjoaa hankkeelle valmiin infrastruktuurin. Yliopiston hallinnoimaan projektiin on mahdollista palkata teologian perustutkinto- ja jatkotutkinto-opiskelijoita osana heidän

koulutustaan. Palvelukeskuksen ja seminaarin henkilöstö toimivat hankkeessa edelleen asiantuntijoina. Hankkeessa tehdään yhteistyötä Ortodoksisten pappien liiton, Ortodoksisten kanttorien liiton sekä Valamon luostarin kanssa.

Hankkeessa on tähän mennessä toteutettu vaihtuvien liturgisten tekstien (Minea, Oktoekhos, Triodion, Pentekostarion) siirto kehitys.liturgia.fi -sivustolta uudelle WordPress-pohjaiselle sivustolle. Lisäksi vuonna 1986 julkaistu tekstikokoelma *Jublaminea* on skannattu opiskelijatyönä editoitavaan muotoon. Seuraavassa vaiheessa täydennetään vaihtuvien liturgisten tekstien kokonaisuus lopulliseen laajuuteensa. Tekstikokonaisuudet oikoluetaan huolellisesti ja taitetaan saavutettavuus huomioiden. Tämän jälkeen ne julkaistaan sivustolla mobiilikäyttöön soveltuvassa muodossa (html) ja saavutettavina tiedostoina (pdf). Samaan tapaan on tarkoitus julkaista myös liturgian, vigilian, sakramenttien ja erilaisten toimitusten tekstit (piispainkokouksen hyväksymät papin käsikirjat). Jumalanpalvelustekstien ulkoasua varten on käynnistetty yhteistyö graafikko Jonna Suvannon kanssa.

Liturgisen nuottimateriaalin osalta sivustolla julkaistaan piispainkokouksen hyväksymien nuottikirjojen sisältö sekä niitä täydentävä nuottiaineisto erilliskäyttöön soveltuvina tiedostoina. Seurakunnissa käytössä olevan nuottiaineiston keräämiseen on valmisteltu kirkon Vuolearning-alustalla toimiva verkkolomake, joka avataan syyskuussa 2025. Nuottimateriaalin arvioivaan toimitustyöhön kootaan kanttoreista ja muista kirkkomuusikoista koostuva työryhmä. Nuottien keräyksen jälkeen nuotiston ulkoasu yhtenäistetään ammattilaistyönä.

Itä-Suomen yliopiston erillisellä rahoituksella käynnistyneessä projektissa tuotetaan liturgisen laulun oppimateriaaliksi ääniteaineisto, joka kattaa kirkollisessa käytännössä keskeisen musiikillisen ohjelmiston, kahdeksansävelmistön mallimelodiat, vigilian, liturgian, kirkkovuoden juhlien ja toimitusten erityiset sävelmät sekä papin laulullisia osuuksia. Projektin rahoitus perustuu Riitta Bromanin rahaston myöntämälle 11 000 euron apurahalle. Projektissa työskentelee kirkkomusiikin yliopisto-opettaja, kanttori Markus Hänninen yhdessä kanttoreista koostuvan lauluryhmän kanssa ja sitä koordinoi apulaisprofessori Maria Takala-Roszczenko. Äänitallenteet tehdään vuoden 2025 aikana ja editoidaan vuoden 2026 loppuun mennessä sijoitettaviksi liturgia.fi-sivustolle.

Sivuston on tarkoitus koota yhteiselle alustalle eri lähteissä julkaistut ja julkaistavat jumalanpalvelusohjeet, esimerkiksi Ortodoksisen seminaarin ohjeistus sekä vuosittain kirkkokalenterissa ilmestyvät liturgiset ohjeet hakutoiminnan mahdollistavaan muotoon (html). Hankkeen tavoitteena on myös koota viime vuosikymmeninä painetut suomen- ja ruotsinkieliset liturgiset kirjat ja käyttöluvan saamisesta riippuen julkaista ne kokonaisina sähköisesti (pdf).

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 61

Kasvatus- ja koulutuspäällikön toimen täyttölupa

Taustaa:

Kasvatus- ja koulutuspäällikkö Antti Räsänen on irtosanoutunut tehtävästään 1.8.2025 alkaen.

Kasvatusasiain koordinaattorin toimi aloitettiin 1.8.2008. Taustalla olivat muutokset koululainsäädännössä. Uskonnonopetuksen järjestämisen velvoite muuttui. Aikaisemmin ortodoksista uskontoa tuli järjestää, mikäli koulussa oli kolme Suomen ortodoksiseen kirkkoon kuuluvaa oppilasta. Tuolloin kirkolla oli omia keskushallinnon palkkalistoilla olevia opettajia ja lähes kaikki uskonnonopettajat saivat osan palkasta seurakunnalta. Kirkko piti uskonnonopetusta tärkeänä ja halusi turvata sen kaikilla luokka-asteilla silloin kun opetuksen järjestämisen velvoite ei täyty.

Uuden lain mukaan, opetuksen järjestämisen velvoite täyttyy, jos opetuksen järjestäjän alueella (yleensä kunta, aikaisemmin yksittäinen koulu) on kolme Suomen ortodoksiseen kirkkoon kuuluvaa oppilasta. Tämä muutos vähensi radikaalisti Suomen ortodoksisen kirkon uskonnonopetusmenoja, jotka olivat vienneet kirkon budjetista siihen saakka noin 30 prosenttia.

Jo vuonna 1985 aloitettu tuntikehysjärjestelmä puolestaan oli muuttanut tapaa, kuinka oppitunnit jaetaan. Ortodoksiset uskontotunnit otettiin koulun yhteisestä tuntikehyksestä. Ilmeni tapauksia, ettei opetusta järjestetä lain edellyttämällä tavalla. Koulut olivat tottuneet, että kirkko maksaa opetuksesta, mutta nyt ajateltiin, että vähemmistöuskonnot ”vievät” oppitunteja muilta opettajilta. Suomen Ortodoksisten Opettajien Liiton aloitteesta ja budjetin antaman mahdollisuuden myötä kasvatusasiain koordinaattorin toimi perustettiin valvomaan uskonnonopettajien ja huoltajien etuja sekä hoitamaan muuta kirkon kasvatus- ja nuorisotyö keskushallinnon tasolla.

Kirkon organisaation muutoksessa vuonna 2012 kirkolle luotiin palvelukeskus, josta annetaan asiantuntijapalveluja seurakunnille. Uudessa organisaatiossa kasvatusasian koordinaattori vastaa yksin kirkkopalvelujen toimialasta, joka sisältää muun muassa seuraavia tehtäviä:

- uskononopetukseen liittyvä laillisuuden valvonta kouluissa (mm. kantelujen valmistelu, selvityspyynnöt), valtakunnallisten uskonnonopetukseen liittyvien koulutusten valmistelu ja osallistuminen vaikuttamistyöhön
- opetusmateriaalin valmistelu (katekumeenit ja varhaiskasvatus)
- kollegion esittelytehtävät, valmistelutyö ja toimeenpano omalta toimialueelta

- kirkolliskokouksen antamat tehtävät ja työryhmät mm. koulutustyöryhmä ja kirkon työelämäopintojen valmistelu; ortodoksisto-sivuston ylläpitoon liittyvät tehtävät; katekumeeniopetukseen liittyvät asiat;
- diakoniatyöhön liittyvien avustusten käsittely
- kirkon järjestöjen (ONL, Filantropia, Valamon Opisto) sopimusten valvonta, yhteydenpito ja osatoimijuus joissakin koulutuksissa
- lausunnot valtion hallintoon omalta toimialueelta, sisältäen maahanmuuttajatyön, naistyön, nuoristoimen jne. (keskimäärin 10/vuosi)
- osallistuminen opetushallituksen ja opetusministeriön työryhmiin (katsomuskasvatuksen kehittämisen- ja seurakunnan ja kouluyhteistyön työryhmä);
- osallistuminen sisäasiainministeriön ja Kuopion kaupungin työryhmään (ukrainan pakolaisten tilannekuva)
- kasvatuksen- ja koulutuksen henkilön jatkuva yhteydenpito opetushallituksen tuottajaan ortodoksisten oppikirjojen tiimoilta
- osallistuminen oman toimialan ekumeenisiin ja monikulttuurisiin järjestöihin (Suomen ekumeeninen neuvosto ja Uskot-foorumi)
- osallistuminen Palvelukeskuksen eri toimialueiden yhteisiin kokouksiin (ns. johtoryhmä)
- palvelukeskuksen johtajan määräämiä tehtäviä mm. keskustalon työsuojelupäällikön tehtävät vuoteen 2023, työterveyden yhteyshenkilö vuoteen 2024, kirkon valmiussuunnitelma vuonna 2024

Toimen nimi muuttui vuonna 2023 kasvatus- ja koulutuspäällikkö-nimikkeeksi (vert. katolisella kirkolla on opetusjohtaja). Se kuvaa paremmin toimen sisältöä ja helpottaa toimimista ulospäin. Uskonnonopetusasiat ovat vain yksi, mutta merkittävä osa, kasvatus- ja koulutuspäällikön työtä.

Esitys:

Kasvatus- ja koulutuspäällikön paikka täytetään 1.9.2025 alkaen toistaiseksi. Hakukuulutus tehtävään tehdään välittömästi ja henkilövalinnan tekee kirkollishallitus elokuun 2025 istunnossa.

Perustelut:

Kirkkopalvelujen toimialan vastuhenkilö hoitaa hyvin laajaa ja pirstaleista työkenttää ja toimii monien kirkon ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Vuoden 2024 kirkolliskokouksen päätöksistä moni siirtyi kirkkopalvelujen vastuualueen toimeenpanoon. Kirkko on julkisoikeudellinen toimija, jonka on kyettävä vastaamaan jäsenistölle ja valtion hallintoon päin asiantuntevasti myös kasvatus- ja koulutuskysymyksissä.

Suomessa uskonnonopetus järjestetään koulussa verovaroin. Ortodoksisten oppilaiden opetus ei kuitenkaan aina toteudu toivotulla tavalla, siksi myös ortodoksisella kirkolla tulee olla oma edunvalvoja auttamaan huoltajia ja opettajia ongelmatilanteissa. Tämä on kirkon

intressi. Ortodoksiseen uskonnonopetukseen osallistuu lähes 3 prosenttia oppilaista, vaikka Suomen ortodoksisen kirkon jäsenmäärän mukaan heitä on vain 1 prosentti. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) teki tiedonkeruun vuonna 2023, jolloin ortodoksien määräksi laskettiin 1,8 prosenttia. Kun tähän lukuun lisätään maassa olevat ukrainalaiset ortodoksiset oppilaat, prosenttimäärä nousee lähelle kolmea. Suomessa koulu on vastannut myös ortodoksien uskonnonopetuksesta noin 150 vuotta. Kirkko hoitaa katekumeeniopetuksen, mutta uskonnollisen yleissivistyksen antaminen oppilaan oman uskonnon lähtökohdista on kuulunut koululle. Opetushallituksen työryhmän (2023–2025) selvityksen mukaan, vähemmistökatsomusten asemaan ei esitetä jatkossa suuria muutoksia lähitulevaisuudessa. Kirkko tarvitsee edelleen henkilön keskushallintoon hoitamaan uskonnonopetukseen liittyviä laillisuuskysymyksiä perheiden ja opettajien tueksi. Kasvatus- ja koulutustoimen päällikkö auttaa myös kouluja opetusjärjestelyihin liittyvissä kysymyksissä.

Käsittely:

Jefim Brodkin teki seuraavan vastaesityksen:

”vastaesitys asiaan 61

päätösesitys:

Ennen kasvatus- ja koulutuspäällikön paikan täyttämistä toimenkuva tulee perusteellisesti arvioida kirkollishallituksen aiemman linjauksen mukaisesti. Kirkon ajankohtaiset tarpeet toimenkuvan sisällön ja sijoituspaikan suhteen tulee selvittää. Selvityksessä tulee arvioida myös, voiko tehtävää hoitaa keskushallinnon muiden työntekijöiden toimesta tai esimerkiksi yhteistyössä seurakuntien kanssa ja mikä olisi tarkoituksenmukaisin tapa järjestää tehtävät. Selvitystyöhön otetaan avuksi kirkollishallituksen ulkopuolinen selvityshenkilö, TM Soili Penttonen, joka on antanut suostumuksensa tehtävään.

perustelut:

Kirkollishallitus on 29.1.2025 ottanut käyttöön toimien täyttölupamenettelyn. Päätöstä on perusteltu kirkolliskokouksen 2024 päätöksellä valmistella esitys rakenteellisista muutoksista, joilla kirkon talous saadaan kestäväälle pohjalle. Heikentyvän taloudellisen tilanteen lisäksi on otettava huomioon palvelukeskuksen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja organisaation pitkäjänteinen kehittäminen. Selvityksessä huomioidaan kirkolliskokouksen aiempi päätös keskittää palvelukeskus tuottamaan seurakuntien, hiippakuntien, kirkolliskokouksen, kirkollishallituksen ja piispainkokouksen tarvitsemat palvelut sekä julkisoidellisen yhteisön oikeudellisesta asemasta johtuvien velvoitteiden ja vastuiden hoitamiseen liittyvät tehtävät.”

Elina Palola ja metropoliitta Arseni kannattivat tehtyä esitystä, minkä jälkeen esittelijä muutti esityksensä vastaesityksen mukaiseksi.

Tämän jälkeen Peter Saramo ehdotti asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Arkkipiispa Elia kannatti tehtyä palautusesitystä.

Suoritetussa äänestyksessä asian palauttamisen puolesta äänestivät arkkipiispa Elia, Peter Saramo sekä Mikko Sidoroff ja Jefim Brodkinin esityksen puolesta metropoliitta Arseni, Jefim Brodkin ja Elina Palola. Puheenjohtajan äänen ratkaistessa asia päätettiin palauttaa uudelleen valmisteltavaksi.

Päätös:

Asia palautettiin uudelleen valmisteltavaksi.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

§ 62

Kolttasaamelaisten edustusta Suomen ortodoksisen kirkon päättävissä elimissä koskevien säädösten valmistelun jatkaminen

Taustaa:

Suomen ortodoksinen kirkko ja Saamelaiskäräjät sekä Kolttien kyläkokous ovat yhteisessä Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisessa neuvottelussa 27.3.2019 sopineet, että kolttasaamelaisten edustus järjestetään kirkolliskokoukseen ja uuden Pohjois-Suomen seurakunnan päättäviin elimiin.

Saamelaisten totuus- ja sovintokomission työn aikana on tullut esille, että Suomen ortodoksinen kirkko ei ole vielä täytäntöönpannut vuonna 2019 sovittua kolttasaamelaisten edustusta kirkon päättävissä elimissä kirkolliskokouksessa sekä koltta-alueen sijaintialueen seurakunnanvaltuustossa ja seurakunnanneuvostossa.

Kirkollishallitus on tehtyjen aloitteiden pohjalta valmistellut kirkolliskokoukselle asiaa koskevat lakiehdotukset vuosina 2022, 2023 ja 2024. Ehdotusten valmistelussa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon kolttasaamelaisten edustajien huomautuksia. Tärkeimmät kolttasaamelaisten huomautuksista johtuvat muutokset ovat kirkolliskokousedustajan ja seurakunnanvaltuuston edustajan valintaoikeuden antaminen kolttien kyläkokouksen tehtäväksi sekä muita kirkon jäseniä korkeampi äänestysikäraja kolttien kyläkokouksessa.

Edellä mainitut lakiehdotukset eivät ole tulleet kirkolliskokouksessa hyväksytyiksi.

Jatkovalmistelu vuoden 2025 kirkolliskokoukseen on tarkoituksenmukaista tehdä kirkolliskokoukselle vuonna 2024 valmistellun kirkollishallituksen esityksen pohjalta. Mainitussa esityksessä on pyritty hakemaan etniseen vähemmistöön sovellettavaa perusoikeusmyönteistä kompromissia muita kirkon jäseniä korkeampaan äänestysikärajaan liittyvään oikeusnormien ristiriitatilanteeseen. Tähän ongelmaan on tarkoitus palata valmistelun edetessä yhteistoiminnassa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä evankelis-luterilaisen kirkon kanssa, jonka uudessa kirkkolaisissa on vastaava äänestysikäraja.

Kirkollishallitus tuo kirkolliskokoukseen päivitetyn ehdotuksen kirkkojärjestyksen muuttamiseksi lakiehdotuksen hyväksymisen varmistuessa.

Esitys:

Kirkollishallitus päättää jatkaa kolttasaamelaisten edustusta Suomen ortodoksisen kirkon päättävissä elimissä koskevien säädösten valmistelua syksyn 2025 kirkolliskokoukselle tehtävää kirkkolain muutosesitystä varten.

Kolttasaamelaisten riittävän kuulemisen varmistamiseksi pyydetään viipymättä säädösten jatkovalmistelun käynnistyessä kyläkokoukselta lausunto, mitä mahdollisia muutoksia se toivoo kirkollishallituksen vuoden 2024 kirkolliskokoukselle valmistelemiin säädösehdoiksi.

Kirkollishallitus käynnistää viivytyksettä alustavat neuvottelut opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa hallituksen esityksen laatimiseksi ja hallituksen esityksen muotoon laaditun kirkkolain muutosesityksen tultua kirkolliskokouksessa hyväksytyksi esityksen sisällyttämiseksi tämän tai seuraavan hallituksen lainsäädäntöohjelmaan.

Käsittely:

Elina Palola esitti, että päätösesitys muutetaan muotoon: ”Kirkollishallitus päättää jatkaa kolttasaamelaisten edustusta Suomen ortodoksisen kirkon päättävissä elimissä koskevien säädösten valmistelua vuoden 2024 kirkolliskokouksen päättämän linjauksen mukaisesti.” Jefim Brodkin kannatti esitystä.

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän päätösesityksen kannalla olivat arkkipiispa Elia, metropoliitta Arseni, Mikko Sidoroff sekä Peter Saramo ja Elina Palolan esityksen kannalla Elina Palola ja Jefim Brodkin. Esittelijän päätösesitys tuli siten päätökseksi äänin 4 - 2.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Perustelut:

Kirkollishallitus yhtyy kirkolliskokouksen lakivaliokunnan vuoden 2024 kirkolliskokouksessa esittämään näkemykseen kolttasaamelaisten edustuksen turvaamisen tärkeydestä kirkon päättävissä elimissä. Kolttasaamelaisten edustuksen järjestämisessä kirkon päättävissä elimissä kyse on alkuperäiskansan oikeudesta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Kyseessä on siten myös ihmisoikeuskysymys.

Asiaan vaikuttavat kolttasaamelaisten itsehallintoon, perustuslakiin ja kansainvälisiin sopimuksiin liittyvät kysymykset on pääosin selvitetty kirkollishallituksen vuosina 2022, 2023 ja 2024 antamien lakiehdotusten valmistelun yhteydessä. Lainvalmistelutyö on kirkon taholta syytä saattaa viipymättä päätökseen opetus- ja kulttuuriministeriölle kirkkolain muutosehdotuksen muodossa annettavan esityksen muodossa.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely**§ 63****Oikaisuvaatimus Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuuston päätöksestä 13.3.2025, § 5**

Esteellisyys: Jefim Brodtkin ja Elina Palola

Seurakunnanvaltuuston päätöksestä 13.3.2025, § 5 tehty oikaisuvaatimus sekä seurakunnanneuvoston lausunto 15.5.2025 oikaisuvaatimuksesta ovat **liitteenä 63 a-b**.

Taustaa:

Helsingin, Hämeenlinnan ja Lahden ortodoksiset seurakunnat ovat vuoden 2021 alussa yhdistyneet Helsingin ortodoksiseksi seurakunnaksi. Yhdistymishanke perustui kirkolliskokouksen vuonna 2018 tekemään seurakuntarakenteen tiivistämisestä koskevaan päätökseen.

Seurakuntien hyväksymän yhdistymissopimuksen mukaan seurakuntien yhdistymisen oli tarkoitus tapahtua 1.1.2020 alkaen. Yhdistymisen täytäntöönpano viivästyi yhdellä vuodella mm. valtuuston paikkajakoon liittyvien avoimien kysymysten vuoksi. Uuden seurakunnanvaltuuston vaali on toimitettu hiippakunnan piispan OrtKJ 55 §:n 2 momentin nojalla määräämän vaalialue- ja paikkajaon mukaan toimikaudelle 1.1.2021–31.12.2023. Toimikausi on seurakuntien yhdistymisen vuoksi ollut vain kolmen vuoden mittainen.

Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 11.5.2023 § 9 seurakunnan vaalialuejaosta ja valtuutettujen jaosta vaalialueittain. Päätös poikkesi vaalilautakunnan valmistelusta ja seurakunnanneuvoston tekemästä esityksestä ja se tehtiin äänestyksen jälkeen. Päätöksellä mm. seurakunnan pohjoiselta alueelta vähennettiin kaksi valtuustopaikkaa ja koko pohjoinen alue yhdistettiin yhdeksi vaalialueeksi.

Päätöksestä tehdyssä oikaisuvaatimuksessa 19.5.2023 vaadittiin seurakunnanvaltuuston vaalialueita koskevan päätöksen kumoamista hyvän hallintotavan, yhdenvertaisuusperiaatteen ja seurakunnanvaltuuston aiemmin hyväksymän seurakuntien yhdistymisestä tehdyn yhdistymissopimuksen ja siinä yhteisesti hyväksytyjen periaatteiden ja linjausten vastaisena. Oikaisuvaatimuksen mukaan seurakuntien yhdistymissopimuksessa ja ohjausryhmässä sovittu vaalialuejako oli tarkoitettu pysyväksi. Tavoitteena oli ollut kaikkien seurakunnan alueiden yhdenvertainen kohtelu ottaen huomioon alueelliset erot. Suhteellisen edustuksen toteutuminen edellyttää oikaisuvaatimuksen mukaan sitä, että valtuustossa on oltava edustajia kaikista entisten seurakuntien alueista. Seurakunnanneuvosto yhtyi lausunnossaan 15.6.2023 oikaisuvaatimuksen tekijöiden vaatimukseen. Valtuuston puheenjohtajan Jefim Brodikin toimittaman selonteon 8.8.2023 mukaan oikaisuvaatimuksessa esitetyt väitteet ovat virheellisiä: Seurakunnanvaltuusto on lain ja yhdistymissopimuksen mukaisesti päättänyt vaalialueista vieden yhdistymissopimuksessa mainitun siirtymäajan päätökseensä.

Kirkollishallitus päätti kokouksessaan 20.9.2023 § 9 palauttaa valtuuston tekemän päätöksen uuteen valmisteluun ja käsittelyyn. Palauttamispäätöksen pääasiallisena perusteena oli asian puutteellinen valmistelu seurakunnan toimielimissä.

Kirkollishallituksen päätöksestä 20.9.2023 hallinto-oikeudelle tehdyn valituksen johdosta kirkollishallitus antoi 20.12.2023 Helsingin ortodoksille seurakunnalle toimintaohjeen hallintoelinten toimikauden jatkumisesta 1.1.2024 alkaen, kunnes vaalit on saatu pidettyä.

Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi 29.11.2024 antamallaan päätöksellä (7175/2024) kirkollishallituksen 20.9.2023 tekemästä päätöksestä tehdyn valituksen.

Oikaisuvaatimus:

Oikaisuvaatimuksen 2.4.2025 mukaan seurakunnanvaltuuston 13.3.2025 tekemä päätös vaalialueista ja valtuutettujen määrästä on kumottava niillä perusteilla, joita seurakunnanneuvosto on tuonut esille vaalilautakunnan esityksen pohjalta valmistelemassaan esityksessä 13.2.2025. Esityksen mukaan vaalialuejako ja valtuustopaikkojen määrä tulee pitää ennallaan (2020) ja Hämeenlinnan, Lahden sekä Länsi-Uudenmaan alueilta valita kustakin kaksi (2) valtuutettua. Seurakunnanvaltuuston päätös on hyvän hallintotavan, yhdenvertaisuusperiaatteen ja seurakuntien yhdistymissopimuksen ja siinä yhteisesti hyväksytyjen periaatteiden ja linjausten vastainen. Seurakunnanneuvoston esitys 13.2.2025 avautuu linkistä <https://www.hos.fi/wp-content/uploads/2025/03/Neuvoston-esitys-vaalialuejaosta-2025.pdf>

Seurakunnanneuvoston lausunto:

Seurakunnanneuvosto katsoo lausunnossaan 15.5.2025, että seurakuntien yhdistymissopimuksen mukainen järjestely ei ole Suomen oikeusjärjestyksen eikä Suomen ortodoksista kirkkoa koskevan lainsäädännön vastainen, vaan se on yhdenvertaisuusperiaatteen mukainen. Yhdistyvien seurakuntien jäsenten luottamuksensuoja yhdistymissopimuksen mukaiseen edustukseen päätöksenteossa on turvattava.

Lausunnon mukaan vaalilautakunnan ja neuvoston esitys perustuu koko-naisarvioon, jossa otetaan huomioon myös Hämeenlinnan ja Lahden alueen maantieteellinen laajuus ja pyhäkkökeskeisyyden vaatima osallistuminen seurakuntaelämään. Alueella toimii useita pyhäkköjä, joista osa sijaitsee kaukana toisistaan. Näiden alueiden edustuksen heikentäminen ei lausunnon mukaan ole yhdenvertaisuusperiaatteen mukaista. Lausunnon mukaan seurakunnanvaltuuston tekemä päätös syrjäytti neuvoston ja vaalilautakunnan asiantuntija-arvion ilman, että vastaesitystä olisi valmisteltu tai perusteltu ennakolta tasapuolisesti. Valtuuston on käytettävä harkintavaltaansa edellä mainitut oikeudelliset reunaehdot huomioiden.

Seurakunnanneuvosto katsoo, että seurakunnanvaltuuston 13.3.2025 tekemä päätös on ristiriidassa hyvän hallinnon periaatteiden kanssa. Lausunnon mukaan päätös heikentää oikeutettuja odotuksia ja alueellista edustuksellisuutta tavalla, joka ei ole hallintolain 6 § tai yhdistymissopimuksen hengen mukainen.

Oikeudellinen arviointi:

Asiassa on selvää ja riidatonta, että Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuusto on OrtKL 54 §:n 1 momentin mukaisesti ollut toimivaltainen päättämään kokouksessaan 13.3.2025 § 5 seurakunnan vaalialuejaosta. OrtKL 57 §:n 1 momentin mukaan seurakunnanvaltuustolle tulevat asiat valmistelee seurakunnanneuvosto tai yksittäistapauksessa toimikunta, jonka valtuusto on tehtävään määrännyt.

Käsittelyn pohjana valtuustossa on OrtKJ 54 §:n 1 momentin kohdan 3 mukaan seurakunnanneuvoston esitys. Neuvoston 13.2.2025 valtuustolle tekemään ja sen jäsenille jaettuun esitykseen vaalijaosta ja kultakin alueelta valittavien valtuutettujen määrästä vaalialueittain on valtuuston kokouksen jälkeen lisätty maininta, jonka mukaan valmisteltua esitystä ei esitelty valtuustolle 13.3.2025 kokouksessa. Merkintä tarkoittanee suullista esittelyä.

Tämän johdosta kirkollishallitus toteaa, että valtuuston kokousaineistoon sisältyvien seurakunnanneuvoston kirjallisten esitysten suulliseen esittelyyn ei ole yleistä velvollisuutta. Seurakunnanvaltuuston puheenjohtaja tai puheenjohtajan pyytämä henkilö selostaa usein asian käsittelyn aluksi vielä neuvoston päätösesityksen taustaa sekä sisältöä valtuustolle.

Mikäli puheenjohtaja ei katso edellä kerrotun selostuksen olevan tarpeen eivätkä myöskään läsnäolijat tätä työjärjestyskysymyksenä esitä, on kokousasian käsittelyssä mahdollista edetä normaalisti ilman erillistä ”esittelyä”. Kysymys ei siten ole Suomen perustuslain (731/1999) § 118 :aan perustuvasta esittelymenettelystä, vaan puheenjohtajan toimivaltaan kuuluvasta kokousteknisestä ratkaisusta. Seurakunnanvaltuuston päätös ei siten myöskään ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Seurakuntajaon muuttaminen ja yhdistymissopimus:

Seurakuntajaon muuttamista koskevat säännökset ovat OrtKL 64-68 §:ssä sekä OrtKJ 103-109 §:ssä.

Hämeenlinnan, Lahden ja Helsingin ortodoksisten seurakuntien yhdistymissopimuksen tarkoituksena on ollut sopia Hämeenlinnan ja Lahden ortodoksisten seurakuntien sulautumisesta vastaanottavaan Helsingin ortodoksiseen seurakuntaan.

Yhdistymissopimuksen mukaan ko. seurakunta-uudistuksen tavoitteena on, että kaikki vastaanottavan seurakunnan alueet tulevat kohdelluiksi yhdenvertaisina ottaen huomioon alueelliset erot.

Lakisääteinen yhtäläinen äänioikeus ja yhdenvertainen kohtelu:

OrtKL 48 §:n 1momentin mukaan kaikilla 16 vuotta täyttäneillä kirkon jäsenillä on seurakunnanvaltuuston ja kirkkoherran vaalissa yhtäläinen äänioikeus. Yhtäläinen äänioikeus tarkoittaa, että jokaisen äänestäjän antamalla äänellä on yhtäläinen vaikutus vaalin tulokseen.

Yhtäläisen äänioikeuden vaatimuksesta johtuen hiippakunnan piispan OrtKL 55 §:n nojalla määräämä vaalialuejako voidaan ymmärtää jo lain sanamuodonkin perusteella vain siirtymäajan tarpeista johtuvana tilapäisenä ratkaisuna. Myöskään yhdistymissopimuksella ei voida poiketa lain 48 §:n edellyttämästä seurakuntalaisten yhtäläisestä äänioikeudesta.

Seurakunnan tulee huolehtia siitä, että yhtäläisen äänioikeuden vaatimus toteutuu mahdollisimman hyvin kaikissa vaaleissa. Ottaen huomioon OrtKL 48 §:n säännökset, millään seurakuntien yhdistymiseen liittyvällä yhdistymissopimuksen määräyksellä tai kirkon toimielimen tekemällä hallinnollisella päätöksellä ei voi olla sitovaa vaikutusta seurakuntalaisten yhtäläisen äänioikeuden toteutumiseen valtuustokausien yli pitkälle tulevaisuuteen. Lisäksi yhdistymissopimuksen oikeusvaikutusten on katsottava päättyneen silloin, kun kolmesta sopimuskumppanista kaksi sulautui kolmanteen.

Kirkkoa koskevan lainsäädännön kehittäminen:

Oikaisuvaatimuksen perusteluista ilmenevä huoli seurakunnan alueella olevien eri pyhäkköyhteisöjen edustuksesta seurakunnan päätöksenteossa on kirkollishallituksen mielestä ymmärrettävä.

Voimassa olevan lain 53 §:n valtuuston enimmäisjäsenmäärää koskevan säännöksen sekä 48 §:stä ilmenevän yhtäläisen äänioikeuden vaatimuksen vuoksi oikaisuvaatimuksen tekijöiden huoleen ei ole kirkon nykyisten vaalisäännösten pohjalta mahdollista vastata.

Suomen ortodoksisen kirkon vaaleja koskevissa säädöksissä seurakunnan alueella olevat pyhäkköyhteisöt, toiminta-alueet tai vaalialueet eivät myöskään ole sellaisia itsenäisiä tahoja, joilla olisi erikseen säädettyjä juridisesti merkityksellisiä oikeuksia ja velvollisuuksia. Tarkoituksen-mukaisuuskysymyksenä toivottavaa eri alueiden edustusta päätöksentekolimissä ei siten voi toteuttaa seurakunnan jäsenten yhtäläistä äänioikeutta loukaten.

Asia on siten jätettävä kirkolliskokouksen päätösvallassa olevan kirkkoa koskevan lainsäädännön kehittämisen varaan.

Esitys:

Oikaisuvaatimus hylätään.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Perustelut:

Vaalialueita koskeva valmistelu on tehty seurakunnan neuvostossa normaalissa järjestyksessä OrtKL 57 §:n mukaisesti. Huomioon ottaen seurakuntien yhdistymisen jälkeen seurakunnan toimielimissä useampaan kertaan käynnistetty vaalialueasian valmistelu ja päätöksenteko, tilanne ei enää myöskään ole ollut uusi eikä jäseniä ajatellen ennakoimaton seurakunnanvaltuuston tehdessä päätöstä 13.3.2025 § 5. Asian on siten katsottava tulleen hallintolain (434/2003) 31 §:n tarkoittamalla tavalla riittävästi selvitettyksi ennen päätöksentekoa. Seurakunnanvaltuuston päätöstä 13.3.2025 on siten pidettävä sekä sisällöllisesti että menettelyllisesti laillisenä.

Asiassa ei ole myöskään tullut esille seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa seurakunnanvaltuuston käyttäneen toimivaltaansa hallintolain 6 §:ssä mainittujen hyväksyttävien tarkoitusten vastaisesti.

Alueiden yhdenvertaisuudesta ei ole säännöstä kirkon vaaleja koskevissa säädöksissä. Vaalikäytännössä Suomessa katsotaan vakiintuneesti, että yhdenvertaisuus toteutuu äänestäjien yhtäläisen äänioikeuden kautta. Tällöin jokaisen äänestäjän antamalla äänellä on yhtäläinen vaikutus vaalin tulokseen.

Sen sijaan alueellinen edustus on luettu tarkoituksenmukaisuutta koskevaksi kysymykseksi, koska alueet eivät itsessään ole oikeussubjekteja. Tämän vuoksi sen ratkaiseminen, millainen vaalialuejako toteuttaisi parhaiten muun muassa seurakunnan jäsenten

yhdenvertaista kohtelua ja seurakunnan yhdistymissopimuksessa sovittua alueellista edustavuutta, on tarkoituksenmukaisuutta koskevaa harkintaa.

Koska oikaisuvaatimusta ei voida tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella, mainitun kysymyksen ratkaiseminen ei kuulu kirkollishallituksen toimivaltaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Jefim Brodkin ja Elina Palola eivät osallistuneet tämän asian käsittelyyn ja että pöytäkirjantarkastajana toimi tämän asian käsittelyn aikana metropoliitta Arseni.

Merkittiin vielä pöytäkirjaan, että asiakohda 63 päätöksineen tarkastettiin heti käsittelyyn.

Arkkipiispan esittely

64

Palvelukeskuksen työilmapiirikysely

SALASSA PIDETTÄVÄ/ JulkL (621/1999) 24 § 1 mom. alakohta 6

Tiedoksi

§ 65

- a) Lintulan luostarin avustushakemuksen peruutus, **liite 65a.**
- b) Suomen ortodoksisen kirkon tilintarkastuskertomus vuodelta 2024, **liite 65b.**
- c) Petsamon luostarin tilintarkastuskertomus vuodelta 2024, **liite 65c.**
- d) Konevitsan luostarin tilintarkastuskertomus vuodelta 2024, **liite 65d.**
- e) Talouden yhdistelmälaskelmat, Suomen ortodoksinen kirkko ja seurakunnat, vuosi 2024, **liite 65e.**
- f) Turvallisuusselvitys Suomen ortodoksisessa kirkossa, **liite 65f.**
SALASSA PIDETTÄVÄ/ JulkL (621/1999) 24 § 1 mom. alakohta 7
- g) Raportti vuoden 2024 kirkolliskokouksen päätösten toimeenpanon vaiheesta 31.5.2025, **liitteet 65 g 1–2.**
- h) Suomen ortodoksisen kirkollishallituksen asettaman työryhmän raportti naisdiakonaatin mahdollisuuden ja naisten kirkollisen aseman selvittämiseksi, **liite 65h.**

- i) Palvelukeskuksen johtajan puheenvuoro sovintoesityksestään Kaj Appelbergille.

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkittiin pöytäkirjaan liittyen kohtaan **a)**, että Lintulan luostaria ohjeistetaan mahdollisuudesta hakea avustusta muihin remonttikohteisiin uuden haun kautta syksyllä 2025.

Merkittiin vielä pöytäkirjaan Jefim Brodkinin esittämät huomiot kohtaan **g)**:

Asia 9: Asian siirtäminen yliopiston hoidettavaksi ei vähennä kirkon tarvetta seurata asiaa hyvin tarkasti ja raportoida sitä edelleen kirkollishallitukselle ja -kokoukselle.

Asia 17: Lapsityön tulevaisuuden dokumentti ei ole yleisesti nähtävillä.

Asia 21: Pyhäkkökeskeisen mallin suhteen kirkolliskokous on päättänyt, että asiaa tulee aktiivisesti edistää eikä jättää huomiotta.

Huomionosoitukset

§ 66

Oulun metropoliitan tehtävien hoitaja, Haminan piispa Sergei, on 1.4.2025 myöntänyt seuraavat huomionosoitukset:

Tarja Partanen, siunauskirja

Markku Volotinen, siunauskirja

Arkkipiispa Elia on 22.5.2025 myöntänyt seuraavan huomionosoituksen:

Liisa Holst, PKR M1

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Kokouksen päättäminen**§ 52**

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.26.

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Kirkollishallituksen istunnon 6.6.2025 pöytäkirja on tarkastettu 12.6.2025 ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Pöytäkirja on lisätty kirkon internetsivuille 12.6.2025 ja määräaika oikaisuvaatimukselle ja valitukselle lasketaan edellä mainitusta päivämäärästä.

Aika ja paikka alussa mainitut

Puheenjohtaja

Elia

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Pöytäkirjan tarkastajat

Elina Palola (53 § - 62 §, 64 § -)

Mikko Sidoroff

Metropoliitta Arseni (63 §)

Kirkollishallituksen istunnon sihteeri

Jouni Heino